

ENDEMITY *festiwal literatury Europy Środkowo-Wschodniej*

ENDEMITY_Peryferia. 10-16.X.2016

10.10 | 19:00 | Skład Kulturalny_ul. Szamarzewskiego 4/6

Pięćdziesiątka_ spotkanie autorskie z Ingą Iwasiów

Prowadzenie: Lucyna Marzec

Pięćdziesiątka – wiek graniczny, pół-wiek i miarka wódki. Gram w toaście za każdy rok. W takim momencie nie warto oszczędzać życia, dbać o pozory. Bohaterka wyleczona z alkoholizmu opowiada o swoich kolejnych urodzinach, przełomach w życiu, terapiach, przyjaźniach i związkach. Szczerze, bo zostało jej niewiele czasu, a plan popełnienia samobójstwa w razie zniedołężnienia okazał się nierealny.

Czy polska literatura tworzona po 1989 roku nadal stawia bohaterki – kobiety na peryferiach, przypisując im określone role? Czy możliwe jest rozbicie stereotypów kobiety i przestrzeni zajmowanej przez nie w literaturze? Na te i inne pytania poszukamy odpowiedzi z pisarką Ingą Iwasiów.

Inga Iwasiów /

Pisarka, krytyczka literacka, profesorka literaturoznawstwa, przez kilkanaście lat redaktorka naczelna dwumiesięcznika "Pogranicze", organizatorka życia kulturalnego i intelektualnego w Szczecinie. Debiutowała jako pisarka tomem prozy *Miasto-ja-miasto* w 1998 roku. Następnie opublikowała dwie książki poetyckie: *Miłość* (2001) oraz *39/41* (2004). Jej pierwszą powieścią było *Bambino*, nominowane do Nagrody Nike 2009, Nagrody Literackiej Gdynia 2009 oraz Nagrody Mediów Publicznych "Cogito" 2009.

Lucyna Marzec – redaktorka "Czasu Kultury", pracuje w Instytucie Filologii Polskiej oraz w Interdyscyplinarnym Centrum Badań Płci i Tożsamości Kulturowej UAM.

11.10 | 12:00 | Szkoła Podstawowa nr 82 im. Księcia Przemysła I _ul. Krakowska 10

Bieda. Przewodnik dla dzieci_warsztaty literacko-plastyczne dla dzieci

Warsztaty dla dzieci na podstawie książki „Bieda. Przewodnik dla dzieci”, autorstwa Hanny Gill-Piątek, Henryki Krzywonos, Anny Pluty .

Czy bieda spycha na margines społeczny? Dlaczego jedni są biedni, inni bogaci? Dlaczego jedni mają lepiej, inni gorzej? Jak można pomóc tym, którzy mają mniej od nas? Książka mówi też o mitach związanych z ubóstwem i pokazuje, jak można je zwalczać. Podczas warsztatów recyklingowych, robiąc coś z niczego, udowodnimy, że nawet rzeczy, które wydają się bezwartościowe mogą być piękne, potrzebne, cenne. Brak pieniędzy nie musi oznaczać biedy, wstydu, poniżenia, gdyż ważniejsze są w życiu tak naprawdę całkiem inne rzeczy!

12.10 | 19:00 | Pies Andaluzyjski_ul. Nowowiejskiego 17

Przedmieścia_ spotkanie autorskie z Moniką Kompaníková

Prowadzenie: Kama Margielska, tłumaczenie: Małgorzata Dambek

Lucia i Jarka mieszkają na przedmieściach. Jarka ma dwanaście lat, często zostaje sama w domu, włóczy się po okolicy i chciałaby mówić do Lucie „mamo”, ale Lucie jej na to nie pozwala. Pewnego dnia Jarka ucieka – zabiera ze sobą wózek z półrocznymi bliźniętami i ośmioletniego Kristiana, który też uciekł z domu. W domku w ogrodzie próbują stworzyć „rodzinę”. Kompaníková, dzięki swojemu talentowi do snucia opowieści, tworzy niesamowitą atmosferę. Książkę określa się mianem przełomowej słowackiej powieści, wielu krytyków uznaje ją za rzadki przykład współczesnej prozy społecznie zaangażowanej.

Monika Kompaníková /

Słowacka pisarka, dziennikarka, ilustratorka książek dla dzieci, absolwentka grafiki i malarstwa. Po dwukrotnej wygranej w konkursie na najlepsze opowiadanie zadebiutowała zbiorem *Miejsce dla samotności*, za którą została uhonorowana Nagrodą Ivana Kraski przyznawaną debiutującym prozaikom. Jej druga książka, powieść *Białe miejsca* znalazła się w finale nagrody Anasoft Litera. W 2008 roku zdobyła Nagrodę Fundacji Tatra banka dla młodych twórców. Jej trzecia książka, *Piąta łódź* w 2011 roku zdobyła główną nagrodę Anasoft Litera. Na podstawie powieści został nakręcony pełnometrażowy film w reżyserii Ivety Grófovej, powstały także adaptacje teatralne i filmy animowane. Tłumaczona m.in. na niemiecki, serbski, bułgarski, czeski, chorwacki, węgierski, arabski.

Kama Margielska - edytorka, polonistka, od 2010 związana z branżą wydawniczą, od 2013 roku redaktorka prowadząca, a od 2014 roku – redaktorka naczelna i współwłaścicielka wydawnictwa Książkowe Klimaty.

Małgorzata Dambek - polonistka, doktorantka w Zakładzie Komparatystyki Literackiej i Kulturowej na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej, badająca życie i twórczość słowackiego pisarza, poety, filozofa-amatora, lekarza-chirurga i Żyda-konwertyty w jednej osobie - Pavla Straussa; miłośniczka Słowacji, Beskidu Niskiego i Europy Środkowej, tłumaczka, podróżniczka.

13.10 | 19:00 | Winiarnia „Pod Czarnym Kotem”_ul. Wolsztyńska 1 (wejście od ulicy Marcelińskiej)

Prowincja_ spotkanie autorskie z Jánosem Háý'em

Prowadzenie: Kinga Piotrowiak - Junkiert, tłumaczenie: Jolanta Jarmołowicz

Za żelazną kurtyną, między polami malin, połaciami porzeczek i plantacjami truskawek, gdzieś na węgierskiej wsi dorasta bardzo szczególny chłopiec.

Jak się żyje na prowincji? Czy miejsce pochodzenia warunkuje przyszłość?

Z Jánosem Háý'em porozmawiamy – nie tylko – o węgierskiej prowincji.

János Háý /

węgierski poeta, prozaik i dramaturg. Absolwent filologii rosyjskiej i historii, studiował na Uniwersytecie Szegedyńskim. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień literackich oraz artystycznych. W Polsce nakładem wydawnictwa Znak ukazał się tom opowiadań „Syn ogrodnika”

Kinga Piotrowiak-Junkiért - doktor literaturoznawstwa, wykładowca uniwersytecki, polonistka i hungarystka, tłumaczka Imre Kertésza i Gézy Röhriga. Zajmuje się literaturą węgierską wobec Zagłady i dyskursem postkolonialnym po 1989 roku.

Jolanta Jarmołowicz - nauczyciel akademicki na UAM, gdzie m.in. prowadzi zajęcia z przekładu artystycznego. Tłumaczyła utwory takich autorów jak: György Spiró, János Háty, Zoltán Egressy, Péter Kárpáti, István Tasnádi, Pál Békés, Kornél Hamvai, András Forgách, Ákos Németh, Béla Pintér. Współpracuje z dramaturgami (Cech Dramaturgów Węgierskich, Uniwersytet Teatralny i Filmowy w Budapeszcie), krytykami i teatrologami węgierskimi (Krajowy Instytut Teatralny w Budapeszcie). Przetłumaczone przez nią utwory ukazały się m.in. w antologii *Współczesny dramat węgierski* oraz w *Antologii nowego dramatu węgierskiego. Kolizje*. Uhonorowana Krzyżem Kawalerskim Orderu Zasługi Republiki Węgierskiej oraz nagrodą ZAIKS za przekłady z języka węgierskiego.

14.10 | 17:00 | Centrum Kultury Amarant_ul. Słowackiego 19

Poruszona Mapa_debata wokół książki prof. Przemysława Czaplińskiego

Udział wezmą: prof. Przemysław Czapliński, dr hab. Marcin Czerwiński

Prowadzenie: Maria Czarnecka

Czy literatura ma moc przesuwania granic? Gdzie my, Polacy, obecnie żyjemy? Przemysław Czapliński analizując literaturę stara się umiejscowić polskie realne i wyobrażone położenie na mapie Europy.

Przemysław Czapliński /

Jeden z najaktywniejszych i najwszechstronniejszych krytyków współczesnej literatury oraz komentatorów współczesnej kultury; historyk literatury polskiej XX wieku, eseista, tłumacz, współtwórca Zakładu Antropologii Literatury na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Laureat wielu nagród, w tym Nagrody Fundacji im. Kościelskich i Nagrody im. Kazimierza Wyki. Autor ponad dziesięciu książek, m.in. *Śladów przelotu*, *Powrotu centrali* i *Resztek nowoczesności*. W latach 2011-2013 juror Nagrody Literackiej Nike.

Marcin Czerwiński/

adiunkt w Instytucie Filologii Polskiej UW, literaturoznawca. Autor książek "Smutek labiryntu. Gnoza i literatura" (2013), "Maszyna przecząca. O literaturze jako formie negacji w aspekcie performatywnym" (2014). Założyciel i redaktor kwartalnika „Rita Baum”.

Maria Czarnecka – prezeska Stowarzyszenia Antropologów Kultury „Etnosfera”, badaczka kultury, organizatorka wielu wydarzeń społeczno-kulturalnych. Pomysłodawczyni i dyrektorka programowa festiwalu literatury Europy Środkowo-Wschodniej „Endemity”.

15.10 | 18:00 | Mały Dom Kultury, Klub Dragon_ul. Zamkowa 3

Obrzeża_spotkanie autorskie z Krzysztofem Vargą

Prowadzenie: Kinga Piotrowiak – Junkiert

Jedno z pierwszych w Polsce spotkań promocyjnych najnowszej książki Krzysztofa Vargi „Langosz w jurcie”. Węgry kształtem przypominają langosza, a plan tej podróży był prosty: objechać kraj wzdłuż granic, czyli objeść go jak langosza od chrupiących krawędzi.

Ostatnia część „węgierskiej trylogii” to wędrówka po madziarskiej prowincji wzdłuż dzisiejszych granic kraju. Okazuje się jednak, że biegną one inaczej niż na mapie, bo współczesne Węgry to kraj, którego nie ma, ogryzek z dawnego wielkiego państwa, więc Varga nieustannie albo zbliża się do centrum, albo granice przekracza.

W 2008 roku wydał pierwszą z trzech książek opowiadających o historii i kulturze Węgier: Gulasz z turula, za który otrzymał nagrodę czytelników Nike 2009. Książka znalazła się ponadto w finale Literackiej Nagrody Europy Środkowej „Angelus” oraz w finale II edycji Nagrody Mediów Publicznych „Cogito”. W 2014 roku ukazała się druga część z tego cyklu Czardasz z mangalicą, w 2016 roku - ostatnia Langosz w jurcie.

Krzysztof Varga /

Pisarz i dziennikarz. Autor powieści: ‘Chłopaki nie płaczą’, ‘Śmiertelność’, ‘Tequila’ (książka znalazła się w finale Nagrody Literackiej Nike 2002), ‘Karolina’, ‘Nagrobek z lastryko’. Za tę ostatnią autor otrzymał nagrodę Książka Zimy 2006/2007. ‘Nagrobek z lastryko’ był również nominowany do Nagrody Mediów Publicznych „Cogito” i znalazł się w finałowej siódemce Nagrody Literackiej Nike 2008. W 2010 roku ukazała się jego powieść ‘Aleja Niepodległości’, w 2012 roku ‘Trociny’, a w 2015 ‘Masakra’.

Kinga Piotrowiak-Junkiert - doktor literaturoznawstwa, wykładowca uniwersytecki, polonistka i hungarystka, tłumaczka Imre Kertésza i Gézy Röhriga. Zajmuje się literaturą węgierską wobec Zagłady i dyskursem postkolonialnym po 1989 roku.

16.10 | 18:30 | Zemsta _ul. Fredry 5

Margines _spotkanie autorskie z Andreą Tompą

Prowadzenie: Kinga Piotrowiak – Junkiert, tłumaczenie: Anna Butrym

Debiutancka powieść Andrei Tompy opowiada o doświadczeniach węgierskiej Żydówki, dorastającej w rumuńskim Siedmiogrodzie w czasach dyktatury Ceaușescu. Czy kumulacja odmienności skupiona w osobie jednej dorastającej dziewczyny zafascynowanej teatrem odcisnęła niezacieralne piętno? Quasi – biograficzna powieść autorki pozwoli nam zastanowić się nad marginesami funkcjonowania w życiu, historii i społeczeństwie.

Andrea Tompa /

Jest zastępcą redaktora naczelnego czasopisma „Teatr”, krytykiem teatralnym, adiunktem na Uniwersytecie Teatralnym i Filmowym w Kolożwarze, redaktorem licznych publikacji związanych z historią teatru, a także prozatką i tłumaczem literatury pięknej. W 2010 r. za książkę Dom kata została odznaczona nagrodą dla debiutu literackiego przez Siedmiogrodzką Fundację dla Literatury Węgierskiej. W 2013 r. opublikowano jej drugą opowieść Na waleta – Dwoje lekarzy w Siedmiogrodzie. Obie powieści Tompy cieszą się zarówno uznaniem krytyków literackich, jak i czytelników.

Kinga Piotrowiak-Junkiert - doktor literaturoznawstwa, wykładowca uniwersytecki, polonistka i hungarystka, tłumaczka Imre Kertésza i Gézy Röhriga. Zajmuje się literaturą węgierską wobec Zagłady i dyskursem postkolonialnym po 1989 roku.

Anna Butrym - tłumaczka języka węgierskiego, przekłada teksty prozatorskie, poetyckie, dramatyczne i okołoliterackie, prowadzi i tłumaczy spotkania autorskie oraz wykłady poświęcone Węgrom i ich szeroko rozumianej kulturze, pisze teksty związane z węgierską literaturą.

16.10 | 21:00 | Klubokawiarnia Meskalina _Stary Rynek 6

Peryferia _Slam poetycki

Slam będący mieszanką poezji ze sztuką performatywną to wyjątkowe wydarzenie będące okazją dla twórców do pokazania się przed szerszą publicznością w sercu imprezowego Poznania. Zapraszamy wszystkich którzy czują w sobie twórczą moc - młodych metryką lub duchem.

Tematem przewodnim tegorocznego slamu są **Peryferia**.

Główna nagroda – 500 złotych plus, oraz zestaw nagród rzeczowych dla pozostałych miejsc ufundowanych przez Meskaline!

Prowadzenie: Maciej Mikulewicz - absolwent filologii polskiej na UAM w Poznaniu. Organizator turniejów i warsztatów slam poety w Poznaniu, przy organizacji których współdziała z Centrum Kultury Zamek oraz Fundacją na Rzecz Kultury Akademickiej.

Zgłoszenia na adres: poznanski.slam@gmail.com do soboty 15 X.

lub osobiście w niedzielę 16.X. w dniu imprezy, do godziny 19:45 w barze Meskaliny.

Regulamin wydarzenia dostępny na stronie www.ethnosfera.org.pl

---
